

10,000 Everyday Words

केदार म्हसवडे, नोव्हेंबर २०२०

1 Introduction

For a long time, the author of this document was looking for a list of words that a beginning संस्कृत student, who is comfortable with English, might like to know. The reader is assumed to be able to read both English and देवनागरी text. The format is designed to be simple, and perhaps, primitive. Keep the following in mind:

- The focus of this document is on things that one can *sense* rather than think of.
- The document is primarily a list of nominal words (i.e. nouns and *occasionally* pronouns and adjectives)
- The document consists of lexically sorted (according to the English alphabet) lists of nominal words.
- Special attention is given to the simplicity and uniformity of the text. By no means are the lists comprehensive. Excellent works are available on the WWW for other purposes. In fact, this compilation refers to many of these works.
- If a word has a hyperlink, it is in [blue](#). Clicking on that word takes you to a target word which is in [magenta](#). You need to use your reading software's navigation to go back to the hyperlinked word.

Table 1: a words

No	English	देवनागरी	Gender	Notes
1	actor	अभिनेता	m	(अभिनेतु) अमितः एकः अभिनेता। सः नाटके अभिनयं करोति।
2	adult	प्रौढः	m	देवदत्तः प्रौढ-पुरुषः।
3	aeroplane	विमानम्	n	तेन विमानेन अहम् आगतवान्।
4	air	वायुः	m	वायुः कुत्र नास्ति?
5	ant	पिपीलिकः	m	एषः पिपीलिकः। सः सूक्ष्मः।
6	apple	सेवफलम्	n	तत् सेवफलम्। सेवफलं वृक्षे अस्ति। अहं सेवफलम् इच्छामि।
7	arrow	बाणः	m	सः अर्जुनस्य बाणः।
8	arrow	इषुः	m	इषुः इत्युक्ते (means) बाणः।

Table 2: b words

No	English	देवनागरी	Gender	Notes
1	ball	कन्दुकः	m	राहुलः कन्दुकेन क्रीडति।
2	banana	कदलीफलम्	n	कदलीफलं मह्यं रोचते।
3	bed	मञ्चः	m	अहं मञ्चे उपविशामि।
4	boat	नौका	f	सा नौका। जनाः नौकया गच्छन्ति।
5	book	पुस्तकम्	n	छात्रः पुस्तकं उच्चैः (aloud) पठति।
6	body	शरीरम्	n	शरीरमाद्यं (= शरीरम् आद्यम् i.e. first, prime) खलु (true) धर्मसाधनम्।
7	bottle	कूपी	f	सा कूपी। कूप्यां जलम् अस्ति।
8	box	पेटिका	f	पत्राणि पेटिकायां सन्ति।
9	boy	बालकः	m	बालकः शालां गच्छति।

Table 3: c words

No	English	देवनागरी	Gender	Notes
1	cat	मार्जारः	m	तस्य मार्जारस्य वर्णः श्वेतः।
2	cat	बिडाला	f	सा बिडाला अपि श्वेतवर्णीया।
3	city	नगरम्	n	अहं ग्रामात् नगरं प्रत्यागच्छामि (return)।
4	clock	घटी	f	घटी समयं सूचयति। (shows)
5	color	वर्णः	m	श्वेतः तस्य वर्णः।
6	computer	सङ्गणकः	m	रामः सङ्गणकात् वैद्युत्पुस्तकं (ebook) पठति।
7	customer	ग्राहकः	m	ग्राहकः देवो भव। (May the customer be the god!)

Table 4: d words

No	English	देवनागरी	Gender	Notes
1	dog	शुनकः	m	रात्रौ शुनकाः किमर्थं भषन्ति (bark)?
2	door	द्वारम्	n	एतत् द्वारं तत् वातायनम्।

6 e

Table 5: e words

No	English	देवनागरी	Gender	Notes
1	elephant	गजः	m	गजस्य शरीरं विशालम्।

Table 6: f words

No	English	देवनागरी	Gender	Notes
1	finger	अङ्गुली	f	मम हस्ते पञ्च अङ्गुल्यः सन्ति।
2	fly	मक्षिका	f	गृहे मक्षिकाः सन्ति।
3	food	अन्नम्	n	जीवनाय अन्नम् आवश्यकम् (essential)।
4	foot	पादः	m	अहं पादाभ्यां चलामि।

Table 7: g words

No	English	देवनागरी	Gender	Notes
1	glass (cup)	चषकः	m	चषकः उत्पीठिकायाः उपरि अस्ति।
2	glass	काचः	m	जलं काचपात्रे अस्ति।

Table 8: h words

No	English	देवनागरी	Gender	Notes
1	hand	हस्तः	m	मम हस्ते पञ्च अङ्गुल्यः सन्ति ।
2	hand	करः	m	प्रभाते करदर्शनम्!

Table 9: l words

No	English	देवनागरी	Gender	Notes
1	leaf	पर्णम्	n	आम्रवृक्षात् एकं पर्णं पतति।
2	letter (alpha-bet)	अक्षरम्	n	एतदाक्षरम्। तदाक्षरम्। एतदाक्षरद्वयम्।
3	life	जीवनम्	n	जीवो जीवस्य जीवनम्।
4	life-form (creature)	जीवः	m	जीवो जीवस्य जीवनम्।

Table 10: m words

No	English	देवनागरी	Gender	Notes
1	mosquito (any fly)	मशकः	m	गृहे मशकाः अपि सन्ति।
2	mouse	मूषकः	m	माज्जारः मूषकम् अनुगच्छति (follows)।

Table 11: p words

No	English	देवनागरी	Gender	Notes
1	park	उपवनम्	n	अहम् उपवने विहरामि।(roaming)
2	pen	लेखनी	f	लेखनाय लेखनी आवश्यकी। पत्रम् अपि आवश्यकम्।
3	pencil	अङ्कनी	f	एषा लेखनी सा अङ्कनी।
4	paper	पत्रम्	n	पत्रे सः सुभाषितं लिखति।
5	pilot	वैमानिकः	m	समीरः वैमानिकः। सः विमानं चालयति।

Table 12: s words

No	English	देवनागरी	Gender	Notes
1	saucer	चषकाधानी	f	चषकाधानी चषकस्य उपरि अस्ति।
2	school	शाला	f	शाला बालकेभ्यः एव।
3	sight (of something)	दर्शनम्	n	सायङ्काले सूर्यदर्शनं मनोहरम् (charming)।
4	soap	फेनकः	m	अहं फेनकेन शरीरं प्रक्षालयामि।
5	spoon	चमसः	m	चमसेन अहं व्यञ्जनं खादामि।

Table 13: t words

No	English	देवनागरी	Gender	Notes
1	table	उत्पीठिका	f	चषकः चषकाधानी च तस्याः उत्पीठिकायाः उपरि स्तः।
2	time (as in time immemorial)	कालः	m	कालाय तस्मै नमः (hail)।
3	time (as in wall-clock time)	समयः	m	इदानीं समयः कः?
4	town	ग्रामः	m	अहं नगरात् ग्रामं गच्छामि।
5	tree	वृक्षः	m	आम्रवृक्षः विशालः। तस्मिन् बहवः आम्रफलानि सन्ति।

15

V

Table 14: v words

No	English	देवनागरी	Gender	Notes
1	vehicle	वाहनम्	n	सुरेशः वाहनं चालयति।(drives)

16

W

Table 15: w words

No	English	देवनागरी	Gender	Notes
1	window	वातायनम्	n	एतत् वातायनं तत् द्वारम्।